स्वातंत्र्याचा अमृत महोत्सव

महाराष्ट्र शासन

महाराष्ट्र राज्य बिगर कृषि सहकारी पतसंस्था नियामक मंडळ, पुणे यांचे कार्यालय,
नवीन मध्यवर्ती इमारत, दुसरा मजला, पुणे-४११ ००१

दुरध्वनी क्रमांक- २६१२९३२१/२६१२२८४६ ई-: मेल- commpat२०१८@gmail.com

जा.क्र.पतसंस्था/सआ-५/नियामक मंडळ/एनपीए कालावधी/शिथिल/सन २०२२/815 दि.16 /०३/२०२२

परिपत्रक

विषय : कोविड-१९ च्या अनुषंगाने उद्भवलेल्या परिस्थितीमुळे बिगर कृषी सहकारी पतसंस्थांच्या अनुत्पादक जिंदगी (एनपीए) वर्गीकरणाचा कालावधी शिथिल करणेबाबत.

संदर्भ : १) सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांचेकडील दि.१०/११/२००४, दि.२१/१२/२००४, दि.५/२/२०११ व दि.२३/१/२०१७ रोजीचे परिपत्रक

२) महाराष्ट्र राज्य बिगर कृषी सहकारी पतसंस्था नियामक मंडळ, पुणे यांचे परिपत्रक दि.२७/३/२०२०

३) महाराष्ट्र राज्य बिगर कृषी सहकारी पतसंस्था नियामक मंडळ, पुणे यांचेकडील दि.१/१०/२०२० चे परिपत्रक

४) महाराष्ट्र राज्य बिगर कृषी सहकारी पतसंस्था नियामक मंडळ सभा दि.१०/३/२०२२ मधील निर्णय.

राज्यातील सहकारी पतसंस्थांना संदर्भ क्र.१ मधील दि.१०/११/२००४ चे परिपत्रकान्वये, अनुत्पादक जिंदगी (एनपीए) चे निकष लागू करण्यात आलेले आहेत. त्यानुसार उत्पन्न संकल्पना, अनुत्पादक जिंदगी वर्गीकरण व तरतुदी याबाबतचे निकष निश्चित करण्यात आलेले आहेत. एखाद्या कर्जखात्यावरील व्याजाचा हप्ता किंवा कर्जाचा हप्ता किंवा कर्ज व व्याजाचा हप्ता हा ठरवून दिलेल्या कालावधीनंतरही वसूल न झाल्यास असे खाते म्हणजे अनुत्पादक जिंदगी (एनपीए) होय. सदरचे एन.पी.ए. निकष केवळ कर्जासाठी लागू नसून सर्व प्रकारच्या अनुत्पादक जिंदगीसाठी लागू आहेत.

उपरोक्त संदर्भ क्र.१ दि.२१/१२/२००४ चे परिपत्रकान्वये, अनुत्पादक जिंदगीच्या वर्गीकरणाबाबत लागू करण्यात आलेली तरतुदीची टक्केवारी विषद केलेली असून दि.५/२/२०११ च्या परिपत्रकान्वये पतसंस्थांसाठी अनुत्पादक जिंदगी ठरविण्याचा थकीत कालावधी सहामाही करण्यात आला आहे.

उपरोक्त संदर्भ क्र.२ मधील दि.२७/३/२०२० चे परिपत्रकान्वये, कोविड-१९ च्या उद्भवलेल्या पार्श्वभूमीवर, बिगर कृषी सहकारी पतसंस्थांच्या कर्ज वसुलीवर होणारा परिणाम विचारात घेऊन सन २०१९-२० या आर्थिक वर्षासाठी राज्यातील पतसंस्थांसाठी अनुत्पादक जिंदगीच्या निकषात बदल करुन अनुत्पादक जिंदगी ठरविण्याचा प्रचलित असलेला कालावधी सहा महिन्याऐवजी नऊ महिने करण्यात आलेला होता.

तसेच उपरोक्त संदर्भ क्र.३ दि.१/१०/२०२० च्या परिपत्रकान्वये, कोविड-१९ च्या उद्भवलेल्या परिस्थितीमुळे, सन २०२०-२१ या आर्थिक वर्षासाठी राज्यातील सहकारी पतसंस्थांकरिता अनुत्पादक जिंदगी (एनपीए) ठरविण्याचा थकीत कालावधी सहा महिन्याऐवजी बारा महिने करण्यात आलेला होता.

उपरोक्त संदर्भ क्र.४ अन्वये दि.१०/३/२०२२ रोजीच्या नियामक मंडळ सभेतील निर्णयानुसार **सन २०२१-२२** या आर्थिक वर्षाकरिता अनुत्पादक जिंदगी (एनपीए) ठरविण्याचा थकीत कालावधी **सहा महिन्याऐवजी नऊ महिने** ठरविण्यात आलेला आहे.

त्यानुसार राज्यातील बिगर कृषी सहकारी पतसंस्थांनी सन २०२१-२२ या आर्थिक वर्षाकरिता उत्पादक जिंदगी (Standard Assets) चे अनुत्पादक जिंदगी (Non Performing Assets) मध्ये वर्गीकरण करणेबाबत खालीलप्रमाणे कार्यवाही करावी.

१. **दिनांक ३१ मार्च २०२२ अखेर** एन.पी.ए. वर्गीकरण तक्ता खालीलप्रमाणे लागू असेल.

अ.क्र	वर्गवारी	व्याज किंवा मुद्दल अथवा दोन्ही थकीत कालावधी
१	उत्पादक जिंदगी (Standard Assets)	९ महिने पर्यंत
२	अनियमित कर्ज (Sub-Standard Asset)	९ महिन्यापेक्षा जास्त परंतु २१ महिन्यापेक्षा कमी
३	संशयित कर्ज-१ (डी-१)	२१ महिन्यापेक्षा जास्त परंतु ४५ महिन्यापेक्षा कमी
४	संशयित कर्ज-२ (डी-२)	४५ महिन्यापेक्षा जास्त परंतु ५७ महिन्यापेक्षा कमी
५	संशयित कर्ज-३ (डी-३)	५७ महिन्यांच्या पुढे
६	बुडीत कर्ज (Loss Asset)	वैधानिक लेखापरीक्षकांचे शिफारशीनुसार

२. सदर वर्गीकरण निकषाचा कालावधी हा केवळ **सन २०२१-२२** या आर्थिक वर्षाकरिता नव्याने अनुत्पादक जिंदगी (एन.पी.ए) होणाऱ्या कर्जासाठी लागू राहील.

३. कॅश क्रेडीट किंवा ओव्हरड्राफ्ट कर्ज खात्यांच्या बाबतीत असे खाते ९ महिने सतत नियमबाह्य (Out of Order) असेल तर ते खाते एन पी ए मध्ये समाविष्ट होईल.

४. सहा महिन्यावरील व नऊ महिन्याचे आतील अशी जी कर्जे थकीत असून उत्पादक जिंदगी म्हणून दर्शविली आहेत अशा कर्जखात्यांच्या बाबतीत सहा महिन्यापेक्षा जास्त व नऊ महिन्यापेक्षा कमी कालावधीसाठीचे जे व्याज उत्पन्नात घेतले असेल, तर त्यापोटी निव्वळ नफ्यातून किमान २५% किंवा जेवढे व्याज उत्पन्नात घेतले आहे, त्यापैकी जे कमी असेल तेवढ्या रकमेची तरतूद संस्थेच्या दि.३१/३/२०२२ अखेरच्या निव्वळ नफ्यातून करण्यात यावी. सदर तरतूद संस्थेच्या निव्वळ नफ्यातून वैधानिक राखीव निधीची विभागणी केल्यानंतर करण्यात यावी. सदर तरतूदीबाबत संस्थेच्या वैधानिक लेखापरीक्षक यांनी खात्री करुन लेखापरीक्षण अहवालात त्याबाबत स्पष्ट अभिप्राय नमूद करावेत.

५. सदर अनुत्पादक जिंदगी (एन पी ए) ठरविण्याच्या थकीत कालावधीमध्ये वर्गीकरण कालावधीत झालेला बदल वगळता अन्य निकष संदर्भ क्र.१ मधील परिपत्रकाप्रमाणे कायम राहतील.

राज्यातील बिगर कृषी सहकारी पतसंस्थांनी अनुत्पादक जिंदगीच्या निकषाबाबत केवळ **सन २०२१-२२** या आर्थिक वर्षाकरिताच वरीलप्रमाणे कार्यवाही करावी.

(अनिल कवडे)
अध्यक्ष, नियामक मंडळ
तथा सहकार आयुक्त व निबंधक,
सहकारी संस्था, महाराष्ट्र राज्य, पुणे

प्रति,

१. विभागीय सहनिबंधक, सहकारी संस्था (प्रशासन/लेखापरीक्षण) (सर्व)
२. जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था (सर्व)
३. जिल्हा विशेष लेखापरीक्षक वर्ग १, सहकारी संस्था (सर्व)
४. अध्यक्ष, सहकारी पतसंस्था फेडरेशन मर्या. (सर्व) (राज्य/जिल्हा/तालुका)
५. अध्यक्ष/व्यवस्थापक, ------------------ नागरी/ग्रामीण बिगरशेती पगारदार कर्मचारी सहकारी पतसंस्था मर्या.----------- ता.-------- जि.------------

प्रत माहितीस्तव :

१. मा.अपर मुख्य सचिव (सहकार), सहकार,पणन व वस्त्रोद्योग विभाग, महाराष्ट्र शासन, मंत्रालय, मुंबई-३२ (सविनय सादर)
२. अपर आयुक्त व विशेष निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
३. अपर निबंधक, सहकारी संस्था (पतसंस्था/लेखापरीक्षण), मुख्यालय, पुणे
४. कार्यासन अधिकारी (माहिती व तंत्रज्ञान), मुख्यालय, पुणे - यांना संकेतस्थळावर त्वरीत प्रसिद्धीस्तव
५. धारिका संग्रही